

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

EL NOU SPOLIARTUM

—¿A qui matan avuy?
—Segurament á mí ó la Xata, porque ja no més quedém nosaltras dugas.

CRONICA

LA suma facilitat ab que las partidas carlistas s' aixecan, tan sols se pot comparar ab la facilitat suma ab que 's fan fonedissas.

No en vá las boinas tenen certa semblansa ab els bolets. Anéu un día á un recó de bosch, y no hi veuréu res. Hi tornéu l' endemá, y 'l trobaréu plé de bolets. Si no 'ls culliu perque fan cara de mata-parents y no us inspiran prou confiansa, ells mateixos se pudreixen, se descomponen y l' endemá passat ja no queda d' ells ni rastre. Aixís mateix ab las boinas. Surten pera ferse veure, y 's diria que no tenen altre propósit sino que las vegin. Y quan els civils y 'ls mossos d' esquadra y 'ls esquadróns de caballería 's llansan á perseguirlas, no 'n troban una per remey.

Vegin, si no, aquell maco que capitanejava la partida de Valls, y qu' encare no se sab quin nom se deya. Tot just sentia 'ls picarols de un animal, se llansava á la carretera ab els seus homes *emboynats*, y ja sigués carro, ja tartana, els hi deya á tots lo mateix: «Quan arribéu á *puesto*, no us descuideu de dir que m' havéu vist.»

Perque alló de l' alsament últim ja no sería pura comedia, si no contés ab un número més ó menos gran d' espectadors. Els mateixos sublevats se 'ls procuravan.

Lo mateix que 'l famós Socas de Calella. Pero la seva aventura, apenas llansat al *teatro de la guerra*, siguié el foch de Tordera, el cambi d' uns quants centenars de tiros entre 'ls seus comparsas y algunas parellas de la benemérita. Naturalment que, tractantse d' un espectacle teatral, no vá haverhi desgracias, encare que sí molt soroll y no poca alarma.

Pero, ¿y després? Res; la partida desvaneixentse, com el fum de la pólvora de las descargas, y en Socas internantse en las espessuras dels boscos del Montnegre. Allá varen anarlo á buscar, pero inútilment. ¿Quí es capás de distingir á un Socas entre tantas *socas*?

Si bé no falta qui assegura que 'l cabecilla calellenç no es home que s' arrimi á las *socas* tontament, agradantli més, en un cas d' apuro, anarse'n per las brancas. Mal havían de trobarlo, sent aixís, si 'ls seus perseguidors no miravan enlayre com qui vá á la cassa del esquirolo.

—Pero escoltin—dirá algú,—si en Socas s' ha estat tot aquest temps entre 'l brancatje, ¿qué menjaría?

La resposta es molt senzilla:—Menjaría lo que menjan els esquiroles: pinyons.

* * *

Precisament pels *pinyons* y no més que pels *pinyons* s' ha portat á efecte l' última aventura.

¿Quí es que no ha vist desseguida que 's tractava d' una jugada de *Bolsa*? Sembrar el pánich pera provocar una baixa, sembla ser un efecte que no pot fallar. Els que saben que s' han d' alsar partidas vénen y... ¡peix al cove!

Pero aquesta vegada l' oració s' ha fet per passiva, y alguns dels pescadors que més felissas se las prometían n' han sortit pescats. Se parla de dos insignes manresans, partidaris acérrims del rey de las húngaras y de agafar llussos ab els dits que han deixat en els esbarzers del agiotatje bursátil una futuralada de milers de pessetas. Perfectament enterats de lo que 's preparava, creyan jugar á cop segur. Pero 'ls infelissos que 's creyan saberho tot, no sabían una cosa: no sabían que la *Bolsa* 's pen-

dría la broma á broma, y qu' en lloch de baixar pujaria.

Aquí del quènto del ajudant d' un cert manescal: Hi havia necessitat de propinar uns polvos á un matxo qu' estava malalt, y 'l veterinari doná al seu ajudant las següents instruccions:

—Aquí tens aquesta caramuixa; hi ficas els polvos á dintre; la introduheixes per un extrém, pero ab molt cuidado, en la boca del animal, y una vegada li tens introduhida, bufas fort per l' altre extrém.

El xicot cumplí puntualment las instruccions del seu principal. Prengué la caramuixa; hi ficá 'ls polvos; introduhí un dels extrems en la boca del matxo, y en el precís moment en que 's disposava á pegar bufada, perdé 'l mon de vista, deixá caure la caramuixa, se posá á estussegar desafortadament, y presentá tota la cara enfarinada com una sardina á punt de ser fregida.

El veterinari, que presenciava la escena, no sabia si indignarse ó pèndres'ho rihent.

—Pero, home de Deu,—li digué—¿per qué no bufavas?

Y el xicot, sense deixar d' estussegar, li contestá: —Es que 'l matxo ha bufat primer.

Aixó es lo que 'ls hi passa moltes vegadas als autors de certas martingalas bursatils: quan ho tenen tot á punt de solfa, ab els polvos ficats dintre de la caramuixa, en el moment en que 's disposan á bufar, la *bolsa* bufa primer, y 's quedan cegos, enfarinats y estussegant.

* * *

Cuidado que si el petardo s' ha tornat contra 'ls petardistas, no ha sigut pas degut á descuit ó negligencia de alguns periódichs que, posats á inflar las bambollas de sabó del alsament, semblava que traballessin á preu fet.

Un d' ells *El Progreso*. ¡Y qué bé li vingué al tal periódich l' aparició de un parell de partidas falsificadas (com el telégrama del Sr. Junoy) pera tractar de tirar el mort sobre la per ell odiada *Solidaritat catalana*—Ja ho veyéu—deya sense que li escapés el riure—aquí teniu els fruyts de la *Solidaritat*, El partit carlista estava completament desbaratat, era impotent, no gosava ni á piular; el senyors de la *Solidaritat* varen donarli l' alternativa, y ha adquirit una forsa tan extraordinaria, que ja corre desfermat per la montanya. ¿Qué farán ara els republicans solidaris? ¿Alentarán la insurrecció ó la combaterán? Y si l' alentan, ¿ab quína cara podran nomenarse liberals? Y si la combaten, ¿cóm s' atreviran á continuar dihentse solidaris?

Ja veuréu—afegia satisfet de havernos tancat entre la espasa y la paret—com no sabrán contestar á n' aquestas preguntas.

Y en efecte: cap republicá solidari las ha contestadas; pero no per falta de resposta, sino perque las tals preguntas se contestan á sí mateixas desde 'l torna-veu de la conciencia pública. La resposta de aquest torna-veu profereix una sola paraula:—*¡Gamarús!*

Pero, després de tot, res té de particular que 'ls homes d' *El Progreso*, al pendre per políticas unas partidas purament bursatils, confonguin la política ab el negoci. ¡Deuhen estarhi tan avesats á incorre en aquesta classe de confusions!...

* * *

Un altre inflador de bambollas: *El Liberal*. Veritat es que aquest no feya com el seu company de glorias y fatigas anti-solidarias, atribuhint l' alsament á la *Solidaritat*. Al multiplicar per deu el número de las partidas y per cent el número dels indi-

QUADROS BARCELONINS

29 de Setembre.—Festa major de la Barceloneta.

viduos que las formavan, y al pretendre que de la mateixa manera, exactament, que l' actual, havia comensat la insurrecció carlista del any 71, ab l' alsament del cabecilla Castells en el Passeig de Gracia, no obrava pera fer mal á ningú, sino més aviat pera ferse á sí mateix una mica de bé.

El pobre *Liberal* mira de rescabalar-se de las grans pérduas que ha sufert desde la feta del *meeting* de Badalona, y no troba, per ara, manera més propia de conseguirho que dedicantse á cultivar el género sensacional. Per aixó, al donar compte de l' aparició de unas quantas comparsas *emboynadas*, semblava tenir el propósit de fer creure qu' estava á punt d' esclatar una formidable guerra civil. Per tot veyá conspiracions, conjuras, amenassas y partidas y més partidas. Jo casi arribava á témer que al posarme á dinar trobaria un cabecilla carlista dins de la sopera.

¡Pobre *Liberal*! No es pas aixís com logrará redimir-se de la situació tremenda que s' ha creat, ab la falsa ressenya que publicá del *meeting* badaloní, ab la declaració acusadora que prestá el seu Director davant del Jutje militar, y ab tot lo demás que ha vingut á costar la pérdua de la llibertat á un ignorant.

No fa gayres días *El Poble catalá* feya una manifestació aclaparadora, assegurant que 'l Sr. Palacios, redactor d' *El Liberal*, havia declarat davant de testimonis que «las palabras atribuidas á n'en Manau en la ressenya del *meeting* de Badalona, no foren pronunciadas per l' orador autonomista, y qu' ell escrigué la carta de ratificació per ordre de D. Dario Pérez, usant aquest de la seva autoritat de Director.»

Y aquesta manifestació deu ser certa, quan ningú fins ara l' ha desmentida, ni el Sr. Palacios, ni el mateix *Liberal*.

Donchs, com sigui que l' única base de la condemna del Sr. Manau estriba en una ressenya periodística, evidentment falsa, per reconeixement de la persona á qui s' atribuhía, está en lo just *El Poble catalá*, y 's funda en prescripcions de la ley al demanar la revisió del procés.

¿Vol *El Liberal* redimir-se?

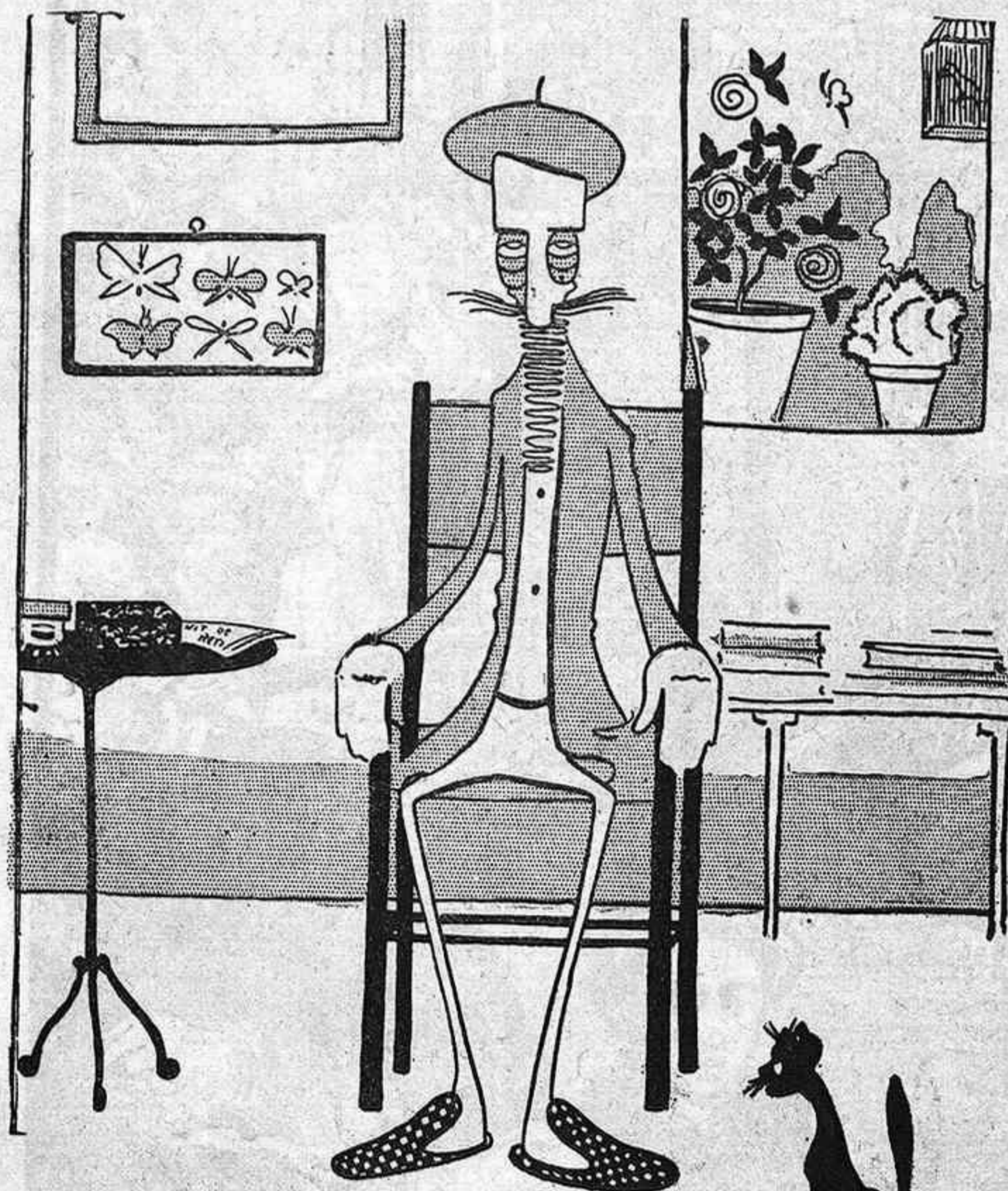
No escolti ja la veu del interés personal sino la de la conciencia, y acusis de haver faltat á la veritat, primer per passió política, y después en dany de tercer, per por de tenir que anar á ocupar la celda que avuy ocupa el Sr. Manau.

En aquest punt el Sr. Junoy li ofereix un nobilísim exemple. El digne diputat per Barcelona no ha refugit la responsabilitat del article que motivá la condemna de *La Campana de Gracia*; ha reclamat que essent ell l' autor del article condemnat, ell sol volia y devia serne responsable; ha manifestat que ell votaria en el Congrés el suplicatori que implica son processament; tot pera lliurar del compliment de la pena á qui vé sufrintla, subsidiariament per obra de una veritable monstruositat jurídica. Y si no s' ha provehit encare la sollicitud elevada pel Sr. Junoy al Concell de Ministres, no ha sigut certament per culpa d' ell.

Si *El Liberal* no se sent prou fort per imitar aquest exemple, resignis á anar morint lentament, miserablement y ab vilipendi.

P. DEL O.

L' AUTOR DE «LA NIT DE REYS»

Es il' Apeles Mestres!...
Per lo tant, ni un mot:
huelgan los elogios;
son nom ño ho diu tot?

Bagavia

ABUNDANCIA

L' arbre dú massa fruyta:
les flors colgavan la brotada
per 'llá el mitj del Abril
y el masover de l' horta
se féu vassall del egoisme
y els poms no vá aclarir.
El glás vá respectarlos:
la fruyta espessa llansá 'ls pétals,
de sa infancia 'ls bolquers;
y el sol de Primavera
daurá sa plomissó puríssima
sens neulá 'l fruyt novell.
Ara 's tenyeix la fruyta:
inflada, 'l sol li mana enérgich
y es clá 's torna feixuch.
L' arbre no pot portarla,
extenuat deixa aná 'ls brassos
y li quedan romputs.
Al mirarte plétórich
penso ab l' hivern de la tristesa
y sento la destrá
desfigurant ta copa,
tallant las branca carregadas
de massa fecondar.

J. COSTA POMÉS

De teuladas en amunt

Si en Marconi fos un Navarro Reverter ó un *Socas*, jo 'm guardaria prou d' escriure aquest article; pero el sabi italiá té en la seva fulla de serveys mérits més que suficients per' exigir que se li guardin tots els respectes y, *amigo*, ni que 's tracti de materias astronómicas, que, entre nosaltres sigui dit, may m' han amo-

hinat gran cosa, hi ha que fer honor al home y parlar vulgas no vulgas de la estupenda noticia que l'inventor del telégrafo sense fils acaba de donar al públich.

Vels'hi aquí el fet, exposat ab tota la seva cruesa:

«Marte, ó millor dit, els habitants del planeta que ocupa el quart lloch en el nostre sistema planetari, ens están días há enviarnos mensatges.»

¿Cóm s'ha descobert aixó? Parlant ab un periodista inglés, el propi Marconi ha tingut la bondat d'explicarho.

—Feya días—ha dit l'ilustre físich—que cada tarde y casi á la mateixa hora, rebía una comunicació lluminosa, induptablement de molt llunyana procedencia. Extranyat de la regularitat ab que 'l *despaig* diari arribava al meu poder, vaig posarme al aguayt y després de detingudas observacions he adquirit el convenciment de que aquestas comunicacions lluminosas venen de Marte.

—¿Y qué li diuhen?—preguntá, com es natural, el periodista inglés.

—¡Ah!—respongué melancólicament en Marconi: —¡Aquí está la pega, *corpo di Bacco!* No ho sé lo que 'm diuhen; no trobo la manera d'enténdrels.

Estém, donchs, á mitja correspondencia. Marte, ab una constancia *digna de mejor causa*, ens escriu diariament; pero com que nosaltres no sabém lo que s'empatolla, resulta lo mateix que si 'ns parlés en sanscrit ó en qualsevol altra llengua igualment ininteligible.

De conjecturas, ni cal dirho, se'n fan á carretadas. Hi ha qui suposa que 'ls marcians, en els seus despatxos interplanetaris, se limitan á saludarnos; altres opinan que 'ns senyalan la manera d'establir entre ells y nosaltres una comunicació directa... Fins hi ha qui 's creu que 'ns preguntan com estém de diners, segurament ab l'idea d'enmatllevárnosen uns quants. Si aquesta última suposició es la verdadera (en bona ocasió venen y á bon planeta van per donar *sablassos!*

No obstant, com ja era de preveure, no tots els sabis admeten *lisa y llanamente* la portentosa afirmació del aixerit italiá.

En Flammarión, entre ells, la retxassa sense embuts. No arriba á dir 'qu' en Marconi sigui un tarumba, pero com á negar la veritat del seu descobriment, el nega ab tota la boca.

—En Marconi—diu el popular astrónom francés—ha sentit campanas y no sab ahónt. Lo que á n'ell se li figuran mensatges de Marte, son pura y simplement fenómens radiotelegráfichs secundaris, desprovehits de tot valor.

—Permetim—li replica un altre sabi que també fa estudis per dalt dels núvols:—¿Olvida vosté els canals descuberts á Marte l'any 1882 y que ja 'ns varen fer concebir la sospita de si 'ls marcians tractavan per aquell medi d'establir ab nosaltres una *entente cordiale?*

—Deixis de canals, d'ententes y de blagues,—respón don Camilo, somrihent ab tronyeria:—O en

EN MAURA Á LA MERCÉ

—Ja veus, Verge benehida, si t'estimo y si t'vull bé.

¿Barcelona no 't fa festas? Jo te n'he vingut á fé.

LA EXPULSIÓ DELS POBRES FORASTERS

—¿Bitllet per tots?
 —Sí, senyor, pero dónguimel d' ida y vuelta, porque tornarem desseguida.

ELS MUNICIPALS HAN D' APENDRE EL FRANCÉS

—¡Ep, madamuasell!... ¿Quieres hacerme el favor d' enseñarme la lengua?

Marconi s' ha errat de bona fé, pero de mitj á mitj, ó s' ha volgut divertir una mica ab els seus admiradors candorosos.—

A mí, si haig de dir lo que sento, tant se me'n dona si en Marconi s' ha equivocat com si la seva manifestació es exacta; pero, aném á veure, ¿per qué no pot ser veritat lo que 'l bon senyor assegura haver descobert? Se tractés de Mercuri ó de qualsevol d' aquests astres de menor quantía, compendria els duptes dels seus detractors; pero ¿Marte?—y consti que al usar aquest llenguatge ni remotament me'n recordo de la Lley de jurisdiccions,—¿qué hi ha que dir de Marte com á planeta ni com á entitat sideral?

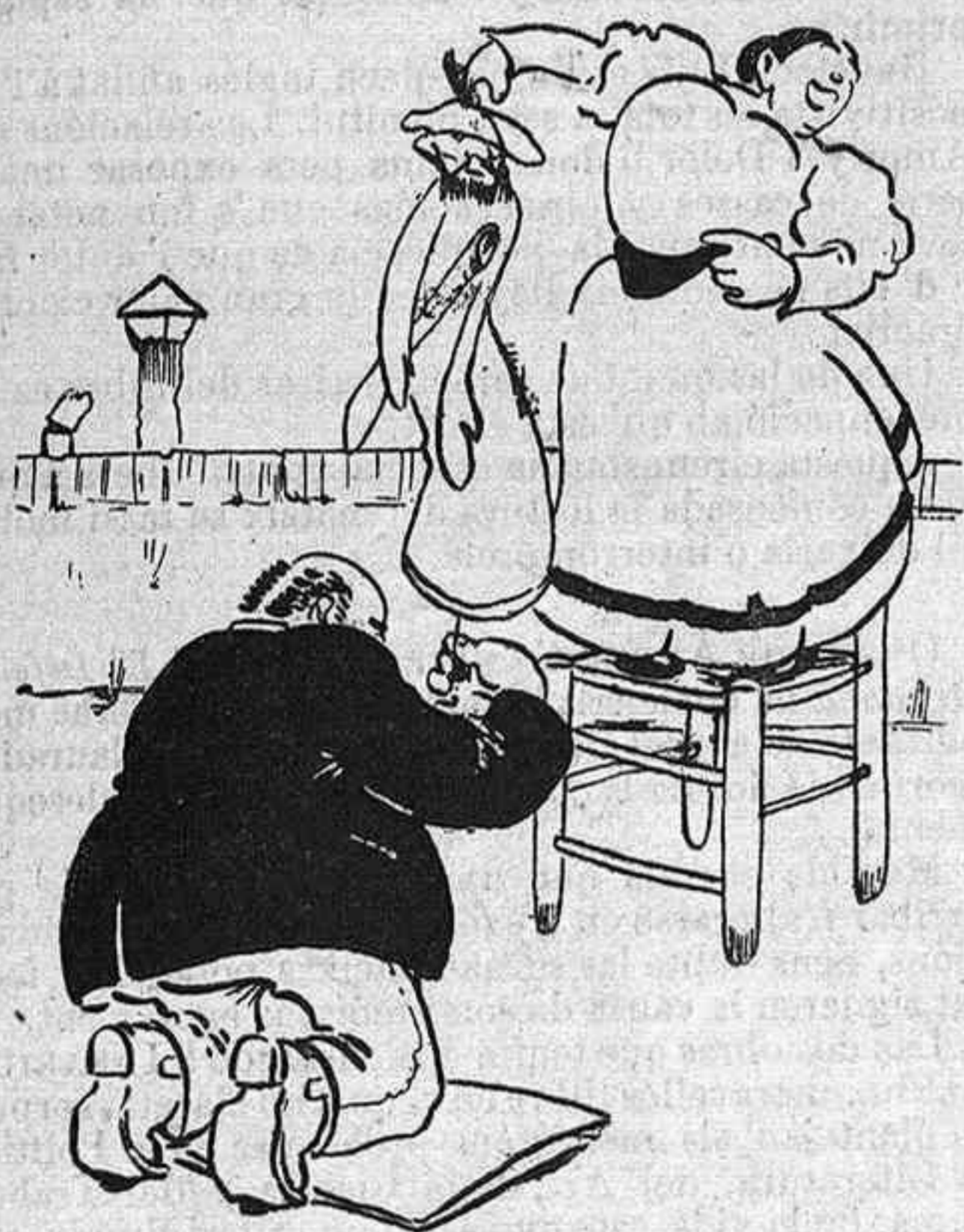
Un planeta qu' es casi la mitat de gros que 'l nostre; qu' está provehit de dugas llunas,—dugas, senyors; una més que la Terra;—que disfruta d' hivern y d' estiu; que té regions polars y sona tórrida; que gasta atmósfera, y sent xiular l' huracá, y conta ab la seva flora y la seva fauna, ¿per qué no ha de poder tenir també habitants desperts y inteligents, capassos d' inventar aparatos que *allarguin* fins al laboratori d' en Marconi y li diguin cosas que aquest no pot entendre?

Profá jo en la materia y enemich de ficarme en camisas d' onze varas, deixo als especialistas la tasca d' estudiar la verossimilitut del descobriment, que al fi y al cap malehit si fa baixar el preu del pá; pero... vamos, sisquera per riure, no sóls m' agrada-ria que la fantasía d' en Marconi resultés certa, sino que fins voldria que s' arribés á establir ab els marcians un servey económic regular y permanent de comunicacions.

Aquí ahont entre Barcelona y l' Hospitalet cada día s' extravían cartas, ¿veritat que sería altament graciós que 's pogués rebre ab tota puntualitat un *parte* expedit á 78 milions de kilómetros lluny de la Terra?

A. MARCH

COM S' ALSA UNA PARTIDA

S' infla un ninot de paper,

À UN QUE 'M CRITICA

Dius que faig versos dolents,
que no entench en poesia,
y que tot lo que publico
en diaris y revistas,
no son més que poca-soltas
d' un cap sens cervell sortidas.

Ja sé que no val la pena
lo que jo faig, y que mica
de mérit té tot treball
que porta la meva firma.

Ja sé que no soch poeta
ni ho he pensat en ma vida;
mes creu que si fins avuy
per un no res me tenia,
desd' ara 'm donaré 'l pisto
d' un Espronceda ó un Zorrilla,
puig crech valé alguna cosa
tan sols perque tú 'm criticas.

SAMUEL GRAN É IRURUETA

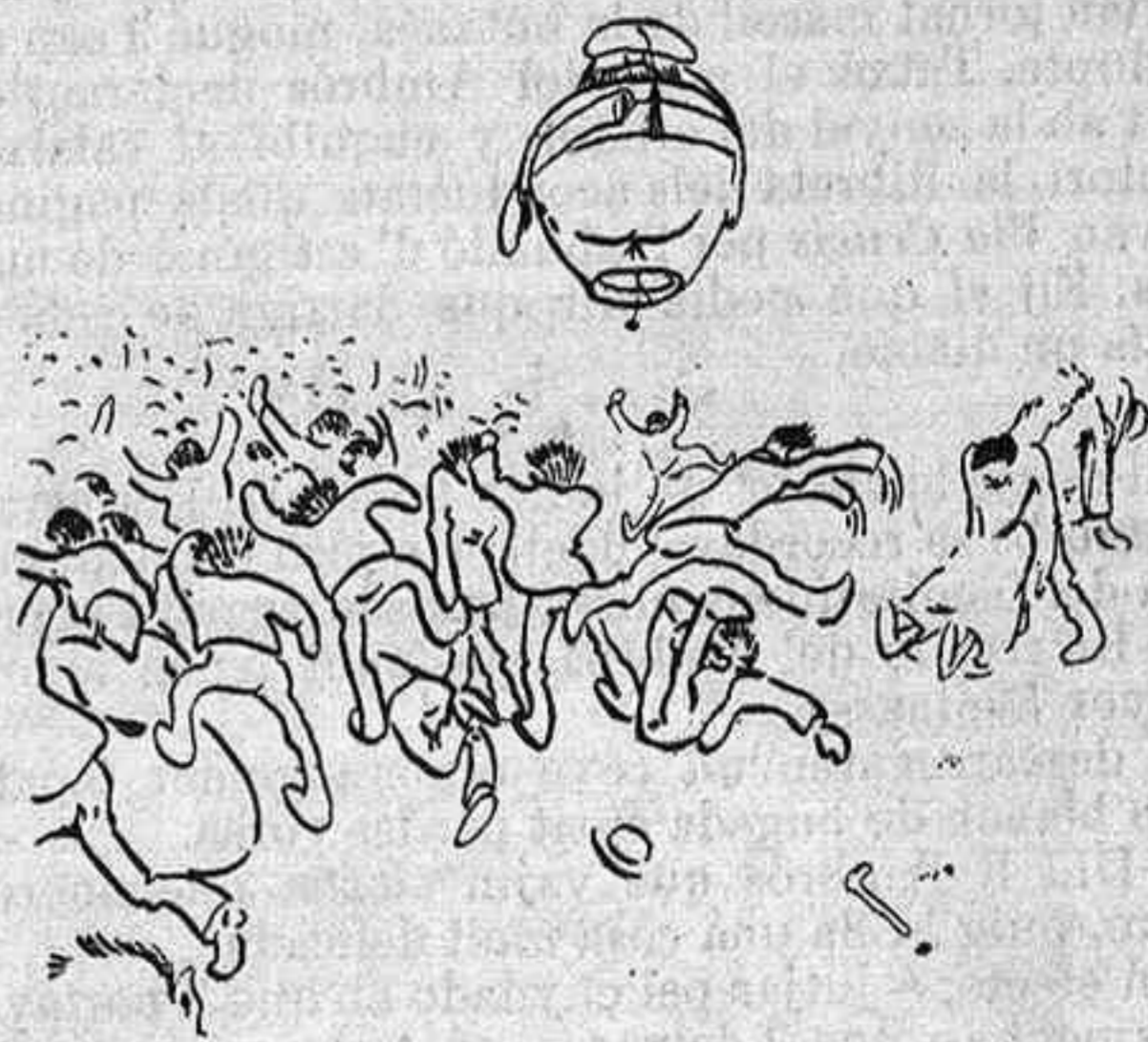
UN BON PRESENT

—Jo li asseguro, Senyor Doctor, que quan puga li sabré correspondre. Deixim passar aquesta tribulació, esperis que 'm tranquilisi de la mort de la Dominga, que al cel siga, y jo procuraré quedar bé ab vosté...

—Deixeuho corre, home, deixeuho corre. Ja ho trobarém un día ó altre. Vos lo qu' heu de mirar es de resignarvos y fer el cor fort. Y pe 'ls honoraris meus no basquejeu que no 'm vé pas de una senmana.

—Ay, gracias, Senyor Doctor. Prou hi pensaré, prou. Jo li prometo una demostració del meu agrahiment. Sino son diners, serán dinadas; que d' una manera ó altre ho haig de pagar. ¡Un hom ray que té consciencia!

Sis mesos transcorregueren després de la mort de la Dominga y l' Ambrós no s' havia atansat á ca 'l metje á demostrarli que 's recordava d' ell. El Doctor Espinassa, acostumat als enganys, trapacerías y excusas de la clientela de mala fé, avans de senyalar ab la consabuda creu de partida fallida el compte de ca l' Ambrós se determiná á enviarli un *ultimatum* pel mossó que l servia.

se 'l deixa anar, ell s' enfila,

sembra el pánich y ipax vobis!

¿Oy que de debó fa riure?

No resultá pas estéril la embaixada.

—Diu l' Ambrós—parlava 'l recader—que ja pensa en vosté; que d' un día á l' altre passarà á arreglar l' assumpto. Els vehins m' han contat que s' ho va venent tot: la grana, el bestia, el tros y fins els mobles. Tant mateix tindrán rahó els que diuen que s' embarcará per las Américas.

El Senyor Espinassa, á qui 'ls contratemps econòmichs havían tornat masell de la butxaca, mogué 'l cap ab ayre de dupte. Tatxá el nom del Ambrós declarantlo insolvent ab la senyal del cristiá, y enquibí al calaix del escriptori la llibreta dels aconductats quals páginas semblavan *Via-Crucis* per l'abundó d'estigmas de malpagadors. Ell sí que podía dir que darrera de cada creu hi havia un diable.

* *

El metje havia fet un judici temerari. Era veritat que l'Ambrós se recordava d'ell. Un jorn comparegueren á casa del facultatíu els missatjers del agrahit personatje.

—En recado del Ambrós que aquí tenen aixó pera 'l Senyor Espinassa.

Y descarregaren un cove esmeradament tapat ab un drap blanch de bugada cusit per las voras.

—Díu l'Ambrós que vajin alerta, que no remenin gayre, puig hi ha una cosa molt delicada.

En efecte, á jutjar pel cuydado ab que 'l portavan, y 'l mirament ab que 'l deixaren en terra, el cove contenía quelcóm trencadís.

—Además,—digueren els portadors—ens ha entregat l'Ambrós aquesta carta pera que la donguin á las propias mans del Senyor Doctor,

Com á fora no s'estilan propinas, complerta la seva missió, els recaders feren el trago regalantse la gola ab un vinet de regular forsa y bon paladar que ofería ab lliberals entranyas el porró que damunt de la taula feya centinella permanent. Y se'n anaren, deixant al mosso de la casa cavilós y fent calendaris sobre la naturalesa del present que al seu amo remetían. Tafaner, més que curiós, palpá ab ansia mal continguda 'l drap ocultador de la presentalla y, satisfet del escorcoll, arronsá ab menyspreu las espatillas murmurant com bon criat comanditari dels goigs y de las desventuras del amo:

—Bá, un parell de gerras de mell ó dos pots de confitura. Res; una miseria. Potser s'ha tret un recó de casa. Aquests desagrahits ho pagan tot ab quatre despullas del rebost.

* *

El Doctor Espinassa desclogué la carta, ahont després d'altras cosas l'Ambrós li deya:

—«Agrahit als seus cuidados y atencions, avans de abandonar aquesta vila ahont he passat els mes felissos anys de la meva existencia, he rumiat molt pera ferli un obsequi digne de vosté. La falta de cabals m'imposibilita de satisfacerli quant li dech, ja siga en metálich, ja ab una joya valiosa com fora 'l meu desitj. Pero, després de molt meditarho, he resolt ferli present de una cosa que guardava feya temps ab el més fervorós carinyo y de lo que no 'm desfaría si no fos que sé que en las mans de vosté ha de guardarse ab el mateix interés ab que jo ho guardava. Al despéndre'm de lo que constituheix pera mí un recort inolvidable y una riqueza sense preu li demano que 'n prengui la bona voluntat, servintli ensemps de demostració de la confiança que vosté com á metje m'ha inspirat sempre. Calculi l'estat del meu ánim al entregarli aquest recort, y compondrá quin apreci y quina estimació li professa son afectíssim, Ambrós.»

Tallat el cordill que 'l subjectava, y descorregut el drap blanch de la boca del cove, aparequeren entre papers y pallas dos pots de vidre plens de such. Al defora hi havia una etiqueta enganxada.

Deya la del un pot: Fill del Ambrós y de la Dominga. —Nat al 26 de Juliol de 1893.—Y la del altre: Filla del Ambrós y de la Dominga.—Nascuda al 6 d'Octubre de 1896 —

¡Eran dos criaturas en conserva! ¡Dos fetos en esperit de víll!

XAVIER ALEMANY

LLIBRES

AMOR Y DOLOR.—*Estudio sobre el Sadismo y el Masoquismo* de HAVELock ELLIS.—Traducción de Ginés de San Telmo.—Forma part aquesta obra de la *Biblioteca de Ciencias Penales* que dona á l'estampa la casa editorial de la Vda. de Rodríguez Sierra de Madrit, y 's recomana per la novetat del assumpto, per la claretat ab que

l'autor el desenrotlla y l'amenitat que ha sapigut imprimirli.

Havelock Ellis es un psicólech inglés afiliat á l'escola positivista en tota la seva plenitud. Las relacions entre l'Amor y 'l Dolor li donan tema pera exposar una llarga serie de cassos y observacions que 's fan notar per la seva novetat y per la perspicias de que l'autor fá gala, y d'ells ne deduheix lleys de un gran valor científich y práctic.

Una de las qualitats características del llibre es la des preocupació ab qu'está escrit.

Aquesta circumstancia especial contribuheix á que una volta comensada la lectura del mateix se fassi molt difícil deixarla ó interrómpra.

OBRAS DE ANGEL GANIVET.—El diari *El Defensor de Granada* ha comensat la publicació de las obras més importants de aquest ilustre escriptor, que malauradament morí en la flor de la joventut, víctima de un desequilibri mental.

Mentida sembla que un cervell tan poderós pogués arribar á alterar-se en l'exercici de sas privilegiadas funciones. Sens dupte las sevas mateixas potencia y feconditat sigueren la causa de son prematur agotament.

Las dos obras que tenim á la vista son l'IDEARIUM ESPAÑOL, marvellós llibre en el qual ab claretat sorprenent se plantejan els més grans problemas de la Política, de la Literatura, del Art, de la Ciencia y del Trabajo, en suma, de la vida espanyola, ab un criteri lluminosíssim; y las CARTAS FINLANDESES, preciosa descripció de aquell llunyá país, ahont l'autor tingué ocasió de residir una llarga temporada, desempenyant el càrrech de Cónsul d'Espanya.

Angel Ganivet se revela en aquests dos llibres com una de las inteligencias mes potents que tingué Espanya, en las darrerías del passat sigle.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Colección de diálogos de José Abril Argemí, escriptor mataroní, que maneja ab facilitat y gallardía la prosa castellana. Avalora aquest treball, consistent en una serie de rasonats concells que dona un pare als seus fills, un ben escrit prólech degut á la ploma del malaguanyat metje y escriptor de aquella ciutat, D. Antoni Franquesa y Sivilla, y que deu ser l'últim treball qu'escrigué.

... *Leyendas de la Alhambra* de Washington Irving.—Traducción de Augusto Muro. Forma part de la colecció de *Autores célebres* que dona á l'estampa la casa Salvatella. Aquesta obra, ben triada com las anteriors que componen la tal Biblioteca, es de aquellas que no envelleixen may.

... *Botifarras dolsas*.—Comedia bilingüe (catalana y portuguesa), en un acte y en prosa, original de Francisco Xavier Godo representada per primera volta á Romea la nit del 3 de octubre de 1902.

... *L'Impenitent*, drama vilatá en tres actes, original de D. Ramón Ramón y Vidales, estrenat á Romea 'l 4 de maig del corrent any.

RATA SABIA

PRINCIPAL.—ESPECTACLES GRANER

Aquesta vegada sí que pot dirse que la empresa Graner ha trobat la embocadura.

Nit de Reys es una obra qu'enquadra perfectament dins del march que constituheixen els espectacles del *Principal*. L'Apeles Mestres, autor de la lletra, substitua aquesta producció *Quinto de la vora del foch*, y en ella hi ha abocat tot l'humor flosófic que ha caracterisat sempre 'ls seus notables escrits. En el transcurs de aquells dos actes que ab tot y ser de regular extensió passen davant del espectador com un llampech, hi ha escenas altamente cómicas, de un cómich molt pujat, á la mena del

PELS PRESOS POLÍTICHS

Pera endolsir el cautiveri, res com els dolços.

Tartarin, com per exemple las primeras del según cuadro; aixó al costat de subtilíssims passatjes de caràcter sentenciós plens de poesia y de tendresa.

La faula enclou una sana moral assequible á totas las inteligencias y en el diàlech hi campejan constantment la galanura d' estil y la valentia de ideas, condició aquesta última que, gracias á Deu, desdiu del deix misser que dominava en tot lo d' aquella casa.

La música, com del mestre Morera, es forsa original y alguns dels números encaixan á maravella ab la concepció del poeta. Vejís sino la entrada dels tres Reys en el primer cuadro, de un efecte brillant y que porta la marca de fàbrica del genial compositor; y l' exquisit minuet del según acte qu' es una delicada página musical á l' altura de las millors pessas del seu género.

Els figurins deguts al mateix Apeles Mestres son del tot espléndits y las decoracions son també dignas de veures; llástima que la mutació final del primer acte siga un tant pobra y 's realisi ab tan poca justesa.

Els actors dirigits pel Sr. Urgell treballan ab voluntat com sempre que 's fa un' obra de gust.

De la orquesta no 'n tenim res que dir: compleix com un sol home.

Tot Barcelona anirà al *Principal* á veure aquest quinteto de la vora del foch, que 's titula *Nit de Reys*. Al revés d' altrás vegadas que davant d' algunas carrinclonerías que se li servían, deya: *No estém per quintos*.

ROMEA

L' amich Aulés acaba de demostrar una vegada més que per ell el temps no passa y que á Cuba ahont ha residit una llarguíssima temporada no hi ha perdut res, ni 'l bon humor qu' es la prenda mes preuhada de la salut y l' alegría, y lo primer ¡ay! que s' en vá ab els anys.

El seu esperit enjogassat se manté tan despert avuy com en aquella época en que alegrava l' escena catalana ab sos *Cinch minuts fora del mon* y *Lo Sant Cristo gros*. Ab la mateixa ploma fácil y verbosa ab que trassá aquelles obras ha escrit el *Saló de conferèncias*, sainete de malas costums políticas, una mica groixudet si vostés volen, pero ben amanit de xistes y bonas ocurrencias que li donan un sabor molt agradable.

El públich vá riure molt, va aplaudir en gran, y al final vá cridar al autor á las taulas.

***

Dimars, primer estreno del *Teatro catalá*, ab la comedia en dos actes del Sr. Surinyach Baell: *Cor d' àngel*.

Ja s' endavina que qui ha de tenir el cor de àngel ha de ser una noya, y aixís es en efecte, y á major abundament l' autor fá que la noya aquesta 's digui de nom *Angeleta*.

La pobre, órfana de mare, viu sola ab el seu papá que l' idolatra y te una amistat íntima ab una amigueta vehina, xicota pràctica, expansiva y alegre, la qual en sa calitat de confidenta s' entera de que l' Angeleta está perdudament enamorada del seu cusí Rafel. Pero 'n Rafel ni ho veu ni s' ho pensa, perque está enamorat á la seva vegada de una altra noya, nomenada Roser, coneguda de l' Angeleta, á la qual, sense pensar el mal que li pot causar, fá servir de intermediaria ab ella.

Ara vegin, el babau, no compendre una cosa tan clara com que l' Angeleta l' estima, ab tot y que á la pobra noya del cor de àngel, aqueixa estimació, durant tota la comedia, li está sortint pels ulls!...

L' Angeleta s' imposa 'l sacrifici de fer el pas que li ha demanat en Rafel, causantli aixó un trastorn que tota la somou. Pero ¿qué ha de fer, tenint com té 'l cor d' àngel?

La Roser qu' es una dona que li agrada divertir-se pero no casarse, dona carabassas á n' en Rafel, y aquest llavors s' adona de que sols l' Angeleta 'l pot fer felís. La cusineta 's fá llavors la dona digna... y s' acaba la comedia deixant entreveure al espectador que més tart se casarán.

Aixó es tota l' obra, y ja 's comprén per lo explicat que no pot despertar un gran interés. Está escrita ab esmero, y l' autor siguié cridat al escenari al final dels actes.

EN ELS DEMÉS TEATROS

Continuan en el *Tivoli*—*Circo-Equestre* las funcions Alegria, amenizadas per un gran número de artistas de punta, que donan als programas una extraordinaria amenitat.—Ja anirém parlant dels debutants que ab molta freqüencia vá presentant l' empresa.

A *Eldorado* comensará, demá dissapte, una serie de fun-

cions la companyia cómic-dramática castellana dirigida per l' inteligent actor D. Francisco Garcia Ortega. Será l' única del seu género que funcionarà á Barcelona durant la temporada de la tardor.

Al *Circo espanyol* se representa ab éxit un melodrama de 'n D'Ennery, mestre en el género. Porta per títol *Los dramas de París* y es molt emocionant.

A *Apolo* la Llorente y en Jimenez representan obras dramáticas, alternant ab atraccions y un cinematógrafo. De manera que hi ha allí funcions per tots els gustos.

Y en els demás teatros, género xich á tot pasto, desde 'l *Circo barcelonés* ahont en Gil organisa unas funcions especials sicalípticas, exclamant en els anuncis: «¡Vaya un terceto de camisas y corsés!» com si més que de un teatro 's tractés de una botiga de confeccions, fins á las *Delicias*, que ha cambiat de nom, prenent el de *Teatro lirico*. Sarsuela xica á *Novetats*; sarsuela xica al *Granvia*, y á la *Comedia* y el *Nou* y á tot arreu... Sarsuela xica y preus també xichs en alguns de aquests teatros, sens dupte pera que tot estigui al mateix nivell.—N. N. N.

EL LLORO DEL CONVENT

QUÈNTO

Vetaquí que en cert convent de unas monjas Carmelitas hi havia un lloro més viu que un president de ministros, y que en quèstió de cantar y apendre frasses, tenia una memoria tan gran com poquets se 'n trobarían.

Ell, imitant el violí y la trompeta, tenia tan contentas á las monjas, qu' ellas, totas el volían y l' estimavan igual que si fos de la familia.

Sempre li feyan petóns y l' omplían de caricias, li donavan xacolata, café y llet, arrós y figas.

Al veurers ell obsequiat era tanta sa alegría que joyós s' estarrufava y aixecava la *patita*.

Ab tot y que n' era borni de naixement, se sentia molt felís, l' animalet passava alegre la vida. A las nits, dintre la celda de dugas monjas dormia, y quan el llum apagavan ellas, la costum tenían d' exclamar devotament: —¡Ave María Puríssima!— frasse que totas las nits també 'l lloro repetia.

Una tarde en el carrer fortas disputas tenían dugas donas, per quèstions de pantalóns y faldillas, y el lloro que á la finestra s' estava, tan bé ho sentia que 's va apendre de memoria aquell diàlech ple... de vida.

Al cap de poca estoneta á crits tot ho repetia pensant que totas las monjas sa gracia celebrarían;

Mes tan bon punt una d' ellas va escoltar tal *Uetania*, composta de unas paraulas que feya horror el sentir las, agafant un gros bastó li va dá un cop tan terrible que va ferli saltá un ull, y era 'l bó per mes desdítia. Ell, creyent que s' apagavan els llums, com els altres días, va exclamar devotament: —¡Ave María Puríssima!

J. STARAMSA

CANSONETA DE TARDOR

Setembre acaba, fineix l'estiu
y 'ls solidaris, els solidaris,
plens d'energías y el cap ben viu,
els solidaris tornan al niu.

ESQUELLOTS

Es molt de agrahir l'obsequi delicat que algunas senyoras y senyoretas dedicaren diumenge als Srs. Rectó, Manau, Soler y Campmany, presos en la Celular de Barcelona, com a víctimes de la Lley de Jurisdiccions.

Producte d'una suscripció, qual quota única era la de 25 céntims de pesseta, las amables donadoras adquiriren un

present de dolços y cigarros, y moltas d'ellas en persona anaren a portarlo als presos, acompanyantlo de un artístich pergami pera cada un, en el qual s'hi llegia la següent dedicataria:

«Vostras germanas de patria vos desitjan Salut y Llibertat.—Diada de la Mercé de 1906.»

La trista presó, alberch de totas las penas, semblá illuminarse y omplirse de goig ab la presencia de aquellas hermosas y simpáticas donadoras del present.

Las quals, si no pogueren ser redemptoras de cautius, pogueren ser quan menos consoladoras de afligits, aplicant als presos, que venen sufrint els rigors de la Lley de Jurisdiccions, els lenitius de la Lley de la Bondat que impera en el cor de la dona catalana.

Y van ja tres assassins de artistas jovas y guapas en menos de un any.

Al de la *Rosita de Oro* seguí el de la Conesa, y l'esgarriós terceto s'ha completat ab el de la bailarina María Suárez, perpetrat fa pochos días en l'*Edén-Concert*

Y tots tres ofereixen una gran similitut: la brutalitat del *chulo del maquereau*, del *mascle* depravat que, borrarxo de ví fermentat pels zelos, atropella y mata.

Els establiments ahont se cultiva el género de *varietés*, tan alegres y excitants, poden desd'ara aumentar els atractius de son cartell, anunciant la execució de una que altra tragedia... al víu.

En Maura va passar per Barcelona com una esfínx, rodejat per la policia, rebent l'adoració del número escàs de admiradors que li han quedat a Barcelona, y ab la boca cusida, com el ventre de un capó farsit y a punt d'entrar al forn.

Alguns periódichs li atribuhiren frases que no va pronunciar. No es cert que vaji excusarse de anar al Círcul Conservador, dihent que a n'aquesta classe de Círculs

únicament s'hi pot anar el día 2 de novembre. L'Amo Toni no va dir res. Als que li feyan alguna pregunta, se 'ls mirava y reya.

Si tenia la boca cusida com el ventre de un capó farsit ¿cóm volfan vostés que fes frases?

La frase qui va ferla fou el Sr. Sagnier. El diputat per Arenys, en la impossibilitat de parlar ab en Maura, va ensumarlo, y després de aquesta operació, va dir:

—El nostre gall está farsit de prunas y picadillo de carn de sobressada.

Y accentuá aquesta declaració, llepantse'n els bigotis.

Plegui 'l ram, senyor Maura.

Plegui 'l ram, y sápigam que en materia de fer frases tenim aquí un senyor Zurdo de Olivares que n'hi dona vintinou a acabar a trenta.

Parlant l'altre día en un meeting el *verdader* representant de la classe obrera, exclamava ab accent tribunicí:

—«A esos que afirman que *se ha cerrado el ciclo de las revoluciones*, el *Socas* les ha contestado cumplidamente.»

¡Magistral, veritat?

D'aquí endavant, d'aquesta tartarinesca moixiganga bolso-carlista representada simultáneament a Calella y a Valls, ja sabem lo que se'n ha de dir.

«La revolució del *Socas*».

Tots els que tenen ocasió de parlarhi encomian la exquisida cortesia y l'amabilitat extremada del arcalde de R. O., Sr. Sanllehy.

A tothom reb y tracta guardantli las més atentas consideracions. Per ell no hi ha rics ni pobres. Tot els ciutadans de Barcelona son objecte per un igual de la seva inagotable benevolensa y esmerada educació.

Per aixó jo crech que D. Domingo es l'únich arcalde capás de realisar un dels molts projectes que se li atribueixen.

Se tracta del Bogatell, reguerot brut, foc permanent de infecció.

El Sr. Sanllehy vol ferlo desaparéixer ó a lo menos cubrirlo, ja que no pugui desviar-lo.

A tal efecte no tindrà més que encarárseli y dirli ab sa proverbial cortesia:

—Cubreixis, Sr. Bogatell.

En els teatros s'han cantat sempre coplas polítiques de oportunitat y moltas d'ellas de carácter personal, porque essent certa classe de política una farsa, se fá impossible parlar d'ella, sense fer menció dels farsants que la personifiquen.

Y ¿qué ha succehit en aquests cassos? Que 'l públich s'hi ha fet un tip de riure, y n'ha demanat un'altra.

DIVAS DE CAFÉ-CONCERT

—¿Ahónde vas, Cordobesa?

—Pué mira, á jacer testamento, pa que cuando me ezcabechen no me cojan desprevenía.

Y si alguna de las personas aludidas ó *encopladas* s' ha trobat per etzar en el teatro, lluny de indignarse y protestar, han fet com el públich: ha aplaudit y ha rigut.

***

Donchs lo qu' es admés en els teatros, hi ha qui no vol tolerarho en la vía pública.

O sino que ho diguin els ceguets que pera ocuparse en las sevas cansóns de un determinat personatge molt demócrata, molt republicá y molt revolucionari, s' han vist aquests días insultats y atropellats.

¿Es que 'l tal s' haurá pres en serio 'l títul d' Emperador que algú va tenir l' humor de adjudicarli, y com á tal se figura que ha de disfrutar la prerrogativa de la inviolabilitat, y que ha de tenir á las sevas ordres un exercit més ó menos numerós de busca-rahóns, encarregat de impedir que ningú pugui perturbar sas regaladas digestions?

***

Si compregués el tal que la fama dels homes públichs creix y s' assegura anant de boca en boca y corrent rimada en las coplas del humor popular y fins en las punxadetas de la crítica y la maledicencia, en lloch d' enviar als seus estaferms á repartir garrotadas als pobres cegos, els hi faría anar á repartirlos una gracia de caritat.

Aixís procedeixen els homes de carácter noble y d' esperit tolerant.

Y si, á la possessió de aquestas qualitats, reunís el coneixement de sí mateix, el *nosce te ipsum*, qu' es el principi de la filosofía, hauría de reconéixer que no es tan fina la musselina que no pugui rebregarse.

Comensém á perdre la confiança que 'ns havia inspirat el Sr. Manzano, tenint en compte la seva conducta imparcial la vegada anterior que regí la provincia de Barcelona.

¡Si será cert l' adagi castellá: «*Nunca segundas partes fueron buenas*»!

Si preguntan per la causa de aquesta desilusió nostra, 'ls hi respondém que 's fixin en las brutalitats caciquistas de Igualada, consentidas pel nostre Ponci, quan el seu deber deuria consistir en reprimirlas ab má dura.

No 's pot tolerar que un arcalde borrego 's burli de la

lley, *despotisi* una corporació municipal, y afronti 'ls sentiments de justicia y moralitat encarnats en la conciencia de una població.

***

Escolti, Sr. Manzano. ¿No van arribar als seus oídos els ecos de uns xiulets aixordadors? Era 'l poble de Igualada que pitava al seu arcalde. Es á dir, arcalde del poble no ho es: el Sr. Godó es arcalde dels cacichs y del govern que li va donar la vara.

Si 'l Sr. Manzano no va sentir xiular, hi ha que compadéixe'l per la seva sordera, perque haurém de creure que la pomera, que tothom creya tan xamosa, se comensa á cubrir de aquell borriçsol, especie de cotó fluix, que si no s' hi posa remey enérgich acaba ab la vida del arbre.

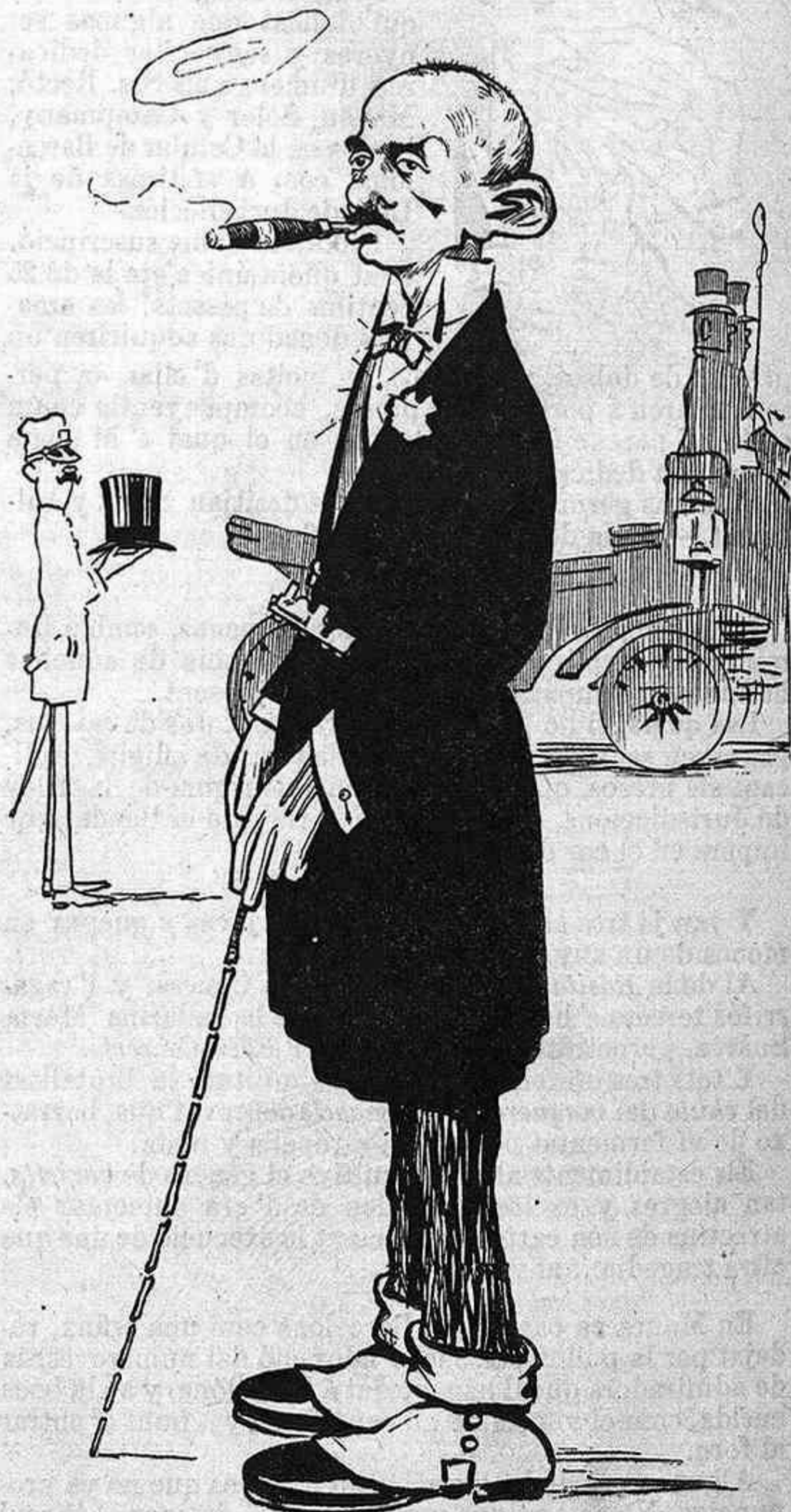
Sr. Manzano, netejis prompte de aquesta malura. produhida per la baba y las picadetas del pugó caciquista.

Tenia rahó que li sobrava 'l Sr. Bastardas al arrencar al Sr. Zurdo de Olivares las plumas ab que sol vestirse de representant de la classe obrera dintre del Consistori barceloní.

No perque 'l Sr. Zurdo haja sigut obrer, pot dir que tingui la representació dels obrers, com no podría dir el Sr. Bastardas que té la dels advocats, pel mer fet d' exercir l' abogacia.

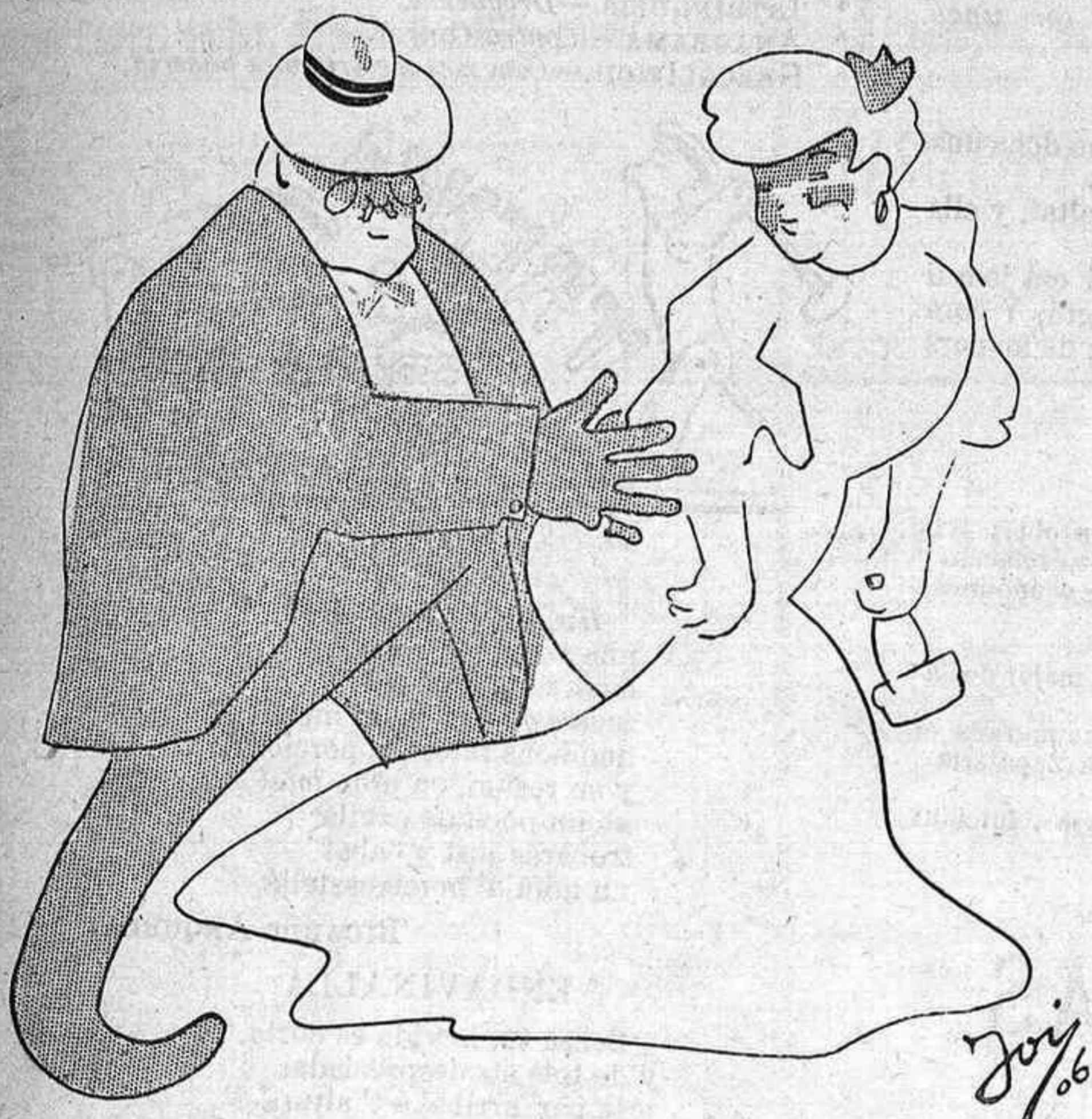
Els regidors republicans varen ser elegits pels vots dels ciutadans de tots els estaments, y no es just que hi haja

GALERÍA POPULAR

El ciudadá LLUIS DE ZURDO Y DE OLIVARES, verdader representant de la verdadera classe obrera.

SENSE EMBUTS

—¿Amor á n' aquesta hora?... ¡Ves, home, ves! ¿No veus que d' una ruína com tú no més pot acceptarse'n l' amor...tisable?

quí digui que representa als elements de una determinada classe.

Sembla mentida que 'l Sr. Zurdo haja sigut maquinista de locomotras per la suma facilitat ab que *descarrila*.

Un héroe de la patria.

Se deya Manuel Morchete y era regidor de Villaviciosa de Odon, (Provincia de Madrid). Una vila que porta en el seu nom mateix la condició de *viciosa*.

¿Y quin vici ha de tenir la pobra, com no sigui una gran afició al toreig?

Donchs bé, 'l gran Morchete, días enrera, pera donar davant dels seus administrats una proba brillant de las sevas grans condicions edilicias, se llansá á lidiar un toro, y 'l toro va reventarlo, expedintli 'l passaport per l' altre barri.

Diguin si no n' hi ha prou ab aquest acte d' abnegació y d' esperit de sacrifici, pera que Villaviciosa de Odon, alsí á la major brevetat un espléndit monument perpetuant l' hassanya del seu fill predilecte.

Els sabaters de Barcelona acaban d' obrir en el seu Círcul una Exposició pública de calsat.

Perfectament.

No es que 'l género, en rigor, sigui molt del nostre agrado; pero hi haurá *bonas pells* y convé darhi un vistasso.

Segons diuhen en Navarrorreverter pensa donarnos una sorpresa molt agradable, augmentant considerablement el preu de las cédulas personals.

Comensin per saber que n' hi haurá fins de mil pesetas.

Y aixís com ara la del cap de casa era l' única cara, en lo successiu ho será també la de las mullers, proporcionalment á la dels marits.

Naturalment, com que la creu del matrimoni no era prou pesada, 'l ministre de las sis erres ha decidit repensar-hi.

El doctor Andreu ha regalat un edifici al Colegi de Farmacéutichs, situat al carrer de Guardia.

—Aixó no es veritat—me deya l' altre día un curiós.—

Vinch del carrer de 'n Guardia: he mirat casa per casa y no he sabut trobar el Colegi de Farmacéutichs

—No ho haurás mirat bé: si fins entre balcó y balcó hi ha un rétol que ho indica.

—Tot lo que vulguis; pero essent regalo del doctor Andreu, hauria d' estar construït no de pedra ni de mahons, sino de pastillas contra la tos, y en tot el carrer de 'n Guardia no n' hi ha cap.

No fa gayres días per poch á Amposta hi ha una catástrofe. Un gran número de tortosins se dirigiren á n' aquella població ab l' intent d' emportarse'n els canongranifugos allí instalats, y als quals atribuïhen els de Tortosa la gran sequía que 'ls afigeix.

Y á no ser las autoritats que procediren ab molt tacte, ab una mica més s' arma la de Deu es Cristo.

¡Hermosa manera de resoldre una qüestió meteorológica de carácter científich!

Si ja ho diu aquell:—En aquest mon totas las cosas s' han de arreglar á tiros y garrotadas!

Però 'ls tortosins y 'ls que sense ser de Tortosa sofreixen els efectes agostadors de las sequías, haurian de considerar que la causa de las mateixas ha de atribuirse als mals governs que han permés la tala dels boscos.

Contra aquests governs que semblan complaures en despoblar primer d' arbres y després de habitants á tota la Península, s' hauria d' emplear *tota la llenya* que 'ns queda y fer foch tots els canons, els granifugos y 'ls de las escopetas.

España Nueva, periódich de Madrid, ha iniciat una activa campanya contra 'ls abusos de la Tabacalera, á la qual acusa d' envenenar al públich, defraudantlo ademés en la qualitat y en el pés.

Al efecte y com á primera providencia, un redactor del popular diari, provehit d' algunas mostres de tabaco compradas al estanch, ha anat al Jutjat y ha presentat contra l' Arrendataria una denuncia en tota regla.

La idea es induptablement digna d' aplauso.

Però...

Temo molt que la denuncia, tal com aquí la lley vá, farà també com els puros y no voldrá *tirar*.

L' Ajuntament, ab molt bon acert, ha fet tornar á empedrar el tros del carrer de Fernando, *víctima* del ensaig d' aquell famós asfaltat del que tantas excelencias se 'ns prometían.

Aixó, ho repeteixo, com estar bé, ho está, pero á l' opinió li sembla qu' es poch.

¿No fora també convenient que s' averigués quins varen ser els regidors del passat municipi que varen apadrinar la fracassada reforma, pera cridarlos á capítul y demanals'hi compte del perjudici que ab la seva *iniciativa* han ocasionat á la ciutat?

Perque, es lo que avuy ja tothóm d'fu:

No basta esmená uns ensaigs que 'ns resultan á pes d' or; hi ha que castigá als que amparan als senyors ensajadors.

En l' Assamblea de forners celebrada últimament al ex-restaurant del Parch, un flequer de Madrid va tenir l' humorada de participarnos que 'l catalá es un *dialecte*.

Consti que la declaració no 'ns molesta lo més mínim, pero permétins el tal forner qu' en justa correspondencia li diguém que 'ns sembla que 'l pá que á casa seva 's confecciona deu ser molt insípit y molt prim.

Per lo menos, aquesta vegada ha fet un pá com unas hostias.

Xascarrillo de postres.

Se tracta de una viuda tornada á casar y que dona una vida insoportable al seu según marit.

Una seva amiga la reptava per la seva crueltat, y ella molt fresca, 's disculpá dihent:

—Veurás, noya; avants de tornarme á casar era jo qui plorava la mort del meu Batista, que al cel sigui. Y com que se 'm van assecar las llágrimas, ara faig de manera que 'l plori 'l meu según espós.

NOTAS DE CASA

Les 4 barres.—Ab aquest simpálich títul s'ha obert á la Rambla del Mitj, 28, un establiment dedicat á la torrefacció y venda de café y á la expendició de consumacions econòmicas d'aquest article y altres similars.

Hem rebut:

El programa artísticament imprés, de la festa major de Sallent;

El fallo del Jurat de la Exposició de Calsat, inaugurada el día 23 del corrent en el local del «Fomento de la Zapateria», Ciutat, 8, principal;

Y una alocució de la «Academia de Sociología», iniciant una vigorosa campanya anti-alcohólica.

CANTARELLAS

M'agrada molt el teu nas,
y també las tevas galtas;
y també m'agrada molt
un bon bifteck ab patatas.

*Si quieres que yo te quiera
ha de ser con condición,
que tens de dir á ta mare
que se 'n vaigi al altre mon.*

*Hojas del árbol caidas
juguete del viento son;
decidme: ¿sabeu cap sastre
que 'm vulgui fiá uns pantalóns?*

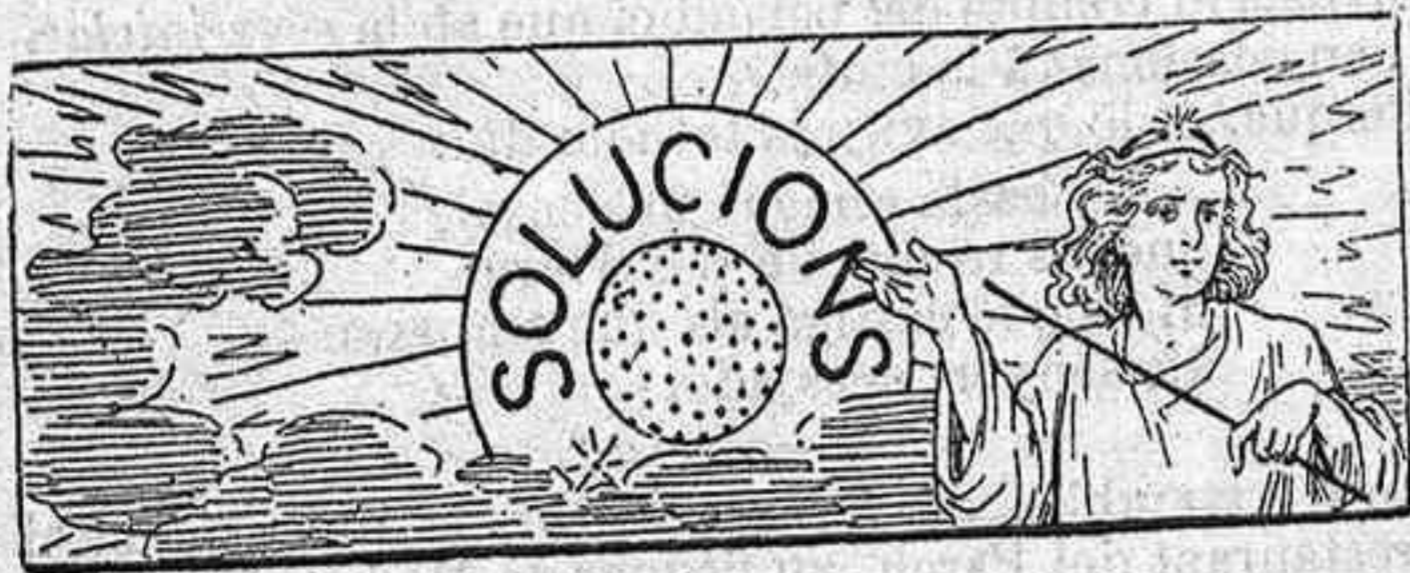
No 'm diguis que no t'estimo,
que no tens rahó Mercé,
que per tú cada diumenje
cap al vespre 'm poso pét.

TALLÉ-OSK

Es tant lo que jo t'estimo
y 'l foch d'amor tant m'abrassa
que 't voldria tenir sempre
á cent lleguas de distancia.

Tú n'ets una; jo soch un
y tú y jo plegats som dos;
pero tú pensas d'un modo
y de un altre modo jo.

MIQUEL PLANAS

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª — *Au-men-ta.*
- 2.ª Id. 2.ª — *Cui-da-do*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS. — *La capseta dels petons.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH. — *Bartomeu.*

- 5.ª INTRÍNGULIS. — *Drogueria.*
- 6.ª ANAGRAMA. — *Contra-Conrat.*
- 7.ª GEROGLÍFICH. — *Com mes mestres mes miseria.*

XARADA

Hu, planta medicinal,
una vocal ma *segona*,
tersa nota musical
invers-quarta es un metall
que bons ratos proporciona,
y en resum, en mon *total*
ab un poch de cavilá
trobarás just y cabal
un nom d'home castellá.

RICARDO ANQUELA

ENDA VINALLA

Sense tú, la vida es curta,
y de tots ets despreciada,
mes per' arribá' á t' altura
la marxa ningú detura
per tothom es codiciada.

E. CERRIBAS

TARJETA

GALO S. POUS

Ab las presents lletras formar el títul d'una sarsuela castellana.

ENRICH BOFILL

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	— Carrer de Barcelona.
6	7	5	6	5	4	8	— Id. id.	
4	5	6	6	8	4	— Totas las casas ne tenen.		
3	5	6	6	8	— Carrer de Barcelona.			
6	7	4	8	— Nom de dona.				
4	5	6	— Riu.					
3	7	— Nota musical.						
1	— Consonant.							

PAU DE LAS CALSAS CURTAS

INTRÍNGULIS

Cada punt representa una lletra. Buscá lo nom de un animal que llegit al revés dongui al de un altre.

D. S. L.

GEROGLÍFICH

LOSS
E E
I

NEFF. RUÇ XHAPHÓ

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Novedad
LOS ULTIMOS ROMÁNTICOS
NOVELA DE
PIO BAROJA
Ptas. 3

Segarra y Juliá
—
EXCURSIÓN POR AMÉRICA
CUBA
Edición ilustrada Ptas. 5

EDUARDO ZAMACOIS
RIO ABAJO
Un tomo en 8.º, Ptas. 3

¡Inglaterra árbitra de España!
(AYES DE ACTUALIDAD)
POR
J. JUST LLORET
Un tomo, Ptas. 1

MANUAL PRÁCTICO
DE
CONSTRUCCIÓN
POR H. FERNOUX
Tercera parte
Ptas. 3, rústica = Encuadernado, Ptas. 4

JAVIER BETEGON
La conferencia de Algeciras
DIARIO DE UN TESTIGO
Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 5

HISTORIA DE CATALUNYA

PER
A. DE BOFARULL
Acaba de sortir el Tomo II = Preu: 2 pessetas

MANUAL
DEL
APRENDIZ ELECTRICISTA
2 tomos, Ptas 5

Mi nuera y mi querida
POR
PIERRE VALDAGNE
Un tomo, Ptas. 3'50

EL LABORATORIO QUÍMICO
DEL
AGRICULTOR
POR RICARDO ARGOS
(Ingeniero belga)
Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 3'50

MEDICINA CASERA

©©

REMEDIOS QUE CURAN

©©

Un tomo, encuadernado. . . . . Ptas. 1

Demá dissapte
NÚMERO EXTRAORDINARI
DE
La Campana de Gracia
8 planas, ab color, 10 céntims

Pronto aparecerá:
PRIM
Tomo 8.º de la 4.ª serie de Episodios Nacionales
DE
D. BENITO PÉREZ GALDÓS
Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet además un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

AL CAMPANAR

(Fotografia F. Fernandez, col·laborador artístic de LA ESQUELLA)

—El primer toch vol dir que ja pot aixecarse la partida.

—¿Y'l segon?

—Que ja se 'n pot entornar al llit.